

Татарстан Республикасы
Әлмәт муниципаль районның
Бишмунча авыл советы

КАРАР

29 январь 2025 ел

№ 121

Татарстан Республикасы Әлмәт
муниципаль районның
«Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль
берәмлегендә бюджет процессы турында
Нигезләмә хакында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Әлмәт шәһәр прокуратурасының 2024 елның 27 августындагы 02-08-02/809 номерлы курсәтмәсен карап

Бишмунча авыл Советы КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турынданың нигезләмәне яңа редакциядә расларга (1 нче күнчүлтә).
2. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның Бишмунча авыл Советы каарларының үз көчләрен югалтуын танырга:
  - «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хакында» 2021 елның 28 октябрендәге 29 номерлы;
  - «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Бишмунча авыл Советының 2021 елның 28 октябрендәге 29 номерлы номерлы каарына үзгәрешләр керту турында» 2022 елның 25 февралендәге 40 номерлы;
  - «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Бишмунча авыл Советының 2021 елның 28 октябрендәге 29 номерлы номерлы каарына үзгәрешләр керту турында» 2022 елның 13 июлендәге 51 номерлы;
  - «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Бишмунча авыл Советының 2021 елның 28 октябрендәге 29 номерлы номерлы каарына үзгәрешләр керту турында» 2023 елның 19 маенданы 74 номерлы;
  - «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Бишмунча авыл Советының 2021 елның 28 октябрендәге 29 номерлы номерлы каарына үзгәрешләр керту турында» 2023 елның 26 октябрендәге 86 номерлы;

«Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының «Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хакында» Әлмәт муниципаль районы Бишмунча авыл Советының 2021 елның 28 октябрендәге 29 номерлы номерлы карарына үзгәрешләр керту турында» 2024 елның 23 апрелендәге 99 номерлы.

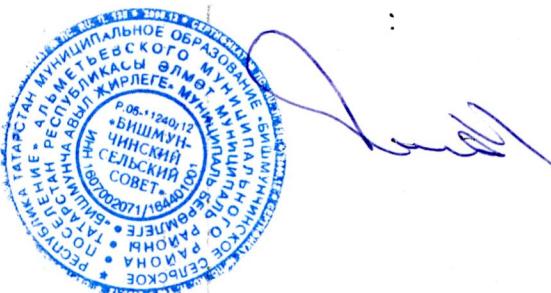
3. Әлеге каарны Бишмунча авылы, Совет ур., 57а йорт, Кама-Елга авылы, Кама-Елга ур., 26а йорт, Ак-Чишма авылы, Ак-Чишма ур., 1 йорт, Бахчасарай авылы, Жыләкле ур., 1 йорт территориясендә урнашкан махсус мәгълүмат стендларында иғълан итәргә, «Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәгълүмат порталында» (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация чөлтәренең Әлмәт муниципаль районы сайтында урнаштырырга.

4. Әлеге каар рәсми басылып чыкканнан соң (халыкка житкерелгәннән) үз көченә керә

5. Әлеге каарның үтәлешиен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Бишмунча авыл
жирлеге башлыгы

М.Т.Мәбәрәкшин

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Бишмунча авыл Советының 2025 елның 29 январендагы 121 номерлы каарына
1 нче күшымта

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның
«Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль
берәмлегендә бюджет процессы турындағы
НИГЕЗЛӘМӘ

Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның «Бишмунча авыл жирлеге»нең (алга таба - Жирлек) бюджеты көрәмнәрен булдыру һәм чыгымнарын гамәлгә ашыру барышында бюджет хокук мәнәсәбәтләре субъектлары арасында барлық килә торған бюджет хокук мәнәсәбәтләре проектларын төзү һәм карау тәртибен, Жирлек бюджетты проектын төзү һәм карау, аны үтәүне тикшереп тору, бюджет исәбен алып бару, бюджет хисаплылығын төзү, карау һәм раслау тәртибен билгели.

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Бюджет процессының хокукий нигезе

1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациисе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациисе Бюджет кодексы (алга таба - Россия Федерациисе БК), Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерацииндә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Жирлек уставы, Россия Федерациисе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка нормалары нигезендә эшләнгән.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торған терминнар һәм тәшенчәләр әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән норматив актлардагы мәғънәсендә кулланыла.

3. Жирле үзидарә органнары РФ БК нигезендә үз компетенцияләре чикләрендә бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торған муниципаль хокукий актлар кабул итә.

Статья 2. Жирлек бюджетты турындағы каарның гамәлдә булуы

1. Жирлек бюджетты турындағы каар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр РФ БК һәм (яисә) Жирлек бюджетты турындағы каар белән башкасы карапмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

Финанс елы календарь елга туры килә һәм 1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр дәвам итә.

2. Жирлек бюджетты турындағы каар билгеләнгән тәртиптә имзаланганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

Статья 3. Жирлек халкының бюджет вәкаләтләре

1. Жирлекнең бюджет вәкаләтләренә тубәндәгеләр керә: жирле бюджет проектын төзү һәм карау, жирле бюджетны раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп тору һәм жирле бюджет үтәлеше турындағы хисапны раслау тәртибен билгеләү;

жирле бюджет проектын төзү һәм карау, жирле бюджетны раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыру, жирле бюджет үтәлеше турында хисап төзү һәм раслау;

жирлекнең чыгым йөкләмәләрен билгеләү һәм үтәү;

жирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирү тәртибен билгеләү, жирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирү;

муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру, муниципаль гарантияләр бирү, бюджет кредитлары бирү, муниципаль бурыч белән идарә итү һәм муниципаль активлар белән идарә итү;

Россия Федерациясе бюджет классификациясен куллану тәртибен жирле бюджетка караган өлемешендә билгеләү, детальләштерү һәм билгеләү;

РФ БК тарафыннан жирле үзидарә органнарының бюджет вәкаләтләренә кертелгән башка бюджет вәкаләтләре.

2. Жирлекләрнең жирле үзидарә органнары, әлеге статьяның 1 пунктында санап үтәлгән вәкаләтләр белән беррәттән, РФ БК нигезендә жирлек территориясе составына керүче аерым торак пунктларның, муниципаль берәмлекләр булмаган башка территорияләрнең керемнәре һәм чыгымнары сметаларын төзү, раслау һәм үтәү тәртибен билгеләү буенча бюджет вәкаләтләрен дә гамәлгә ашыралар.

Статья 4. Жирлек бюджетының хокукий формасы

1. Жирлекнең үз бюджеты бар.

2. Жирлек бюджеты Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районнының «Бишмунча авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы (алга таба - Жирлек Советы) карары рәвешендә эшләнә һәм раслана.

3. Жирлек бюджеты муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү өчен каралган.

Жирле үзидарә органнары тарафыннан жирлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү өчен акчаларны белем бирүнең һәм тотуның башка рәвешләрендән файдалану рәхсәт ителми.

4. Жирлек бюджетында Россия Федерациясенең бюджет классификациясе нигезендә жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә барлыкка килә торган жирлекнең чыгым йөкләмәләрен һәм аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан субвенцияләр исәбеннән башкарыла торган жирлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәүгә юнәлдерелә торган акчалар аерым карала.

5. Жирлек бюджетының состав өлемеше сыйфатында аерым торак пунктларның, муниципаль берәмлекләр булмаган башка территорияләрнең керемнәре һәм чыгымнары сметалары каралырга мөмкин.

Статья 5. Жирлек бюджеты керемнәре

Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясе Бюджет законнары, салымнар һәм җыемнар турындагы законнар һәм башка мәжбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә төzelә.

Статья 6. Жирлек бюджеты чыгымнары

Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, муниципаль хокукий актлар, халыкара һәм башка шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында

жирлек бюджеты акчалары исәбеннән үтәлөргө тиешле федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чикләуләр белән бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 7. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре

1. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре:

жирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнары хәл итәргә хокуклы башка мәсьәләләр буенча муниципаль хокукий актлар кабул итү, шулай ук жирлек (жирлек исеменнән) тарафыннан әлеге мәсьәләләр буенча шартнамәләр (килешүләр) төзү.

жирле үзидарә органнары үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукий актлар кабул итү;

муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан жирлек исеменнән шартнамәләр (килешүләр) төзү.

2. Жирлекнең әлеге статьяның 7.1 пунктының икенче һәм дүртенче абзацларында курсәтелгән чыгым йөкләмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм үз керемнәре һәм жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары исәбеннән үтәлә.

3. Жирлекнең әлеге статьяның 1 пунктындағы өченче абзацында курсәтелгән чыгым йөкләмәләре РФ БК қараптан тәртиптә Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетларга бирелә торган субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә үтәлә.

4. Жирле үзидарә органнары үз финанс чарапары булганда гына (бюджетара трансферлардан тыш) башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән үз компетенцияләреннән төшереп калдырылмаган чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуклы.

Статья 8. Жирлектә бюджет процессы принциплары һәм этаплары

1. Жирлектә бюджет процессы РФ БК билгеләгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Жирлектә бюджет процессы төп этапларны үз эченә ала:

жирлек бюджеты проектын төзү;

жирлек бюджетын карау һәм раслау;

жирлек бюджеты үтәлеше;

жирлек бюджеты үтәлешен тикшереп тору;

бюджет исәбен гамәлгә ашыру;

бюджет хисабын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау.

2 бүлек. Бюджет процессында катнашучылар, бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

Статья 9. Жирлектә бюджет процессында катнашучылар

Жирлектә бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

1) Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның Бишмунча авыл жирлеге башлыгы (алга таба-жирлек башлыгы);

2) Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның Бишмунча авыл Советы (алга таба-жирлек Советы);

- 3) Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Бишмунча авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба-жирлек башкарма комитеты);
- 4) жирлекнең Ревизия комиссиясе (тышкы муниципаль финанс контроле органы);
- 5) жирлек башкарма комитеты органы (вазыйфаи зат) (Әчке муниципаль финанс контроле органы, финанс органы);
- 6) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр);
- 7) бюджет көрөнөренең Баш администраторлары (администраторлары);
- 8) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (администраторлары);
- 9) бюджет акчаларын алушылар.

Статья 10. Жирлек башлыгының бюджет вәкаләтләре

Жирлек Башлыгы:

- 1) финанс һәм бюджет мәсьәләләре буенча жирлек Советы кабул иткән муниципаль хокукий актларны жирлек уставында билгеләнгән тәртиптә имзалый һәм халыкка житкәрә;
- 2) үзенә Россия Федерациясе бюджет законнарында, жирлек Уставында һәм жирлекнең башка муниципаль хокукий актларында беркетелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 11. Жирлек Советының бюджет вәкаләтләре

Жирлек Советы:

- 1) жирлек бюджеттын һәм аның үтәлеше турындагы еллык хисапны карый һәм раслый;
- 2) үз утырышларында жирлек бюджеты үтәлешенең аерым мәсьәләләрен карау барышында, жирлек Советы үткәрә торган тыңлаулар барышында һәм депутат запросларына бәйле рәвештә тикшереп тора;
- 3) агымдагы елга жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм ёстәмәләр кертә;
- 4) Россия Федерациясенең Салымнар һәм жыемнар турындагы законнары нигезендә жирле салымнарны һәм жыемнарны билгели, үзгәртә һәм юкка чыгара;
- 5) жирле салымнар буенча салым ташламаларын, аларны куллану нигезләрен һәм тәртибен билгели;
- 6) бюджет үтәлешен тикшереп торучы органнарының хокукий статусын төзи һәм билгели;
- 7) РФ БК, бюджет законнарының башка хокукий актлары, жирлек уставы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 12. Жирлек Башкарма комитетының бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек Башкарма Комитеты:

- 1) бюджет проектын төзүне тәэмин итә һәм аны кирәклे документлар һәм материаллар белән бергә жирлек Советы раславына кертә;
- 2) Әгәр РФ БКда башкасы қаралмаган булса, бюджетара трансфертларны булу методикасын һәм (яисә) бирү тәртибен эшли һәм раслый;
- 3) жирлек бюджеты үтәлешен һәм бюджет хисабын төзүне тәэмин итә;
- 4) жирлек советын раслауга бюджет үтәлеше турында хисап тапшыра;
- 5) муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә;
- 6) муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) муниципаль задание булдыру тәртибен һәм муниципаль задание

үтәлешен финанс белән тәэммин итү тәртибен билгели;

7) РФ БК һәм (яисә) аның нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

2. Жирлек Башкарма комитетының жирле бюджетны төзүне һәм аның үтәлешен оештыручи органы (вазыйфаи заты) (алга таба - финанс органы).

Финанс органы:

1) жирлек бюджеты проектын төзи һәм аны жирлек Советына керту өчен кирәклे документлар һәм материаллар белән тапшыра;

2) жирлек бюджеты үтәлешен оештыра;

3) бюджет хисабын төзү тәртибен билгели;

4) бюджет акчаларының баш администраторларына карата финанс менеджменты сыйфатына мониторинг үткәрә, аңа бюджет вәкаләтләрен үтәү сыйфаты, шулай ук муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, әшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алулар, активлар белән идарә итү сыйфаты мониторингы керә, ул үзе билгеләгән тәртиптә;

5) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Финанс органы яисә башка вәкаләтле органнар ай саен Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетының касса үтәлеше турында хисап төзиләр һәм тапшыралар.

Жирлекнең финанс органының аерым бюджет вәкаләтләре жирлек администрациясе һәм район администрациясе арасынданагы килешү нигезендә муниципаль районның финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Жирлек башкарма комитеты органы (вазыйфаи заты):

1) бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган, шул исәптән муниципаль учреждениеләрнең бухгалтерлык исәбенә, бухгалтерлык (финанс) хисабын төзүгә һәм тапшыруга таләпләр билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен тикшереп тора;

2) физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йәкләмәләрне һәм йәкләмәләрне билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен, муниципаль мәлкәт белән идарә иткәндә һәм эш иткәндә һәм (яисә) аның файдаланганда жирлек бюджеты көремнәрен булдыруны һәм чыгымнарын гамәлгә ашыруны, шулай ук жирлек бюджетыннан, муниципаль контрактлардан акчалар бирү турынdagы шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартларын үтәүне тикшереп тора;

3) жирлек бюджетыннан акчалар бирү турынdagы шартнамәләрне (килешүләrne) үтәү максатларында төзелгән шартнамәләр (килешүләr) шартларының, шулай ук РФ БК каралган очракларда муниципаль контрактларны үтәү максатларында төзелгән шартнамәләр (килешүләr) шартларының үтәлешен тикшереп тора;

4) жирлек акчаларын бирү һәм (яисә) алардан файдалану нәтижәләре турынdagы хисапларның, муниципаль биремнәрнең үтәлеше турынdagы хисапларның, жирлек бюджетыннан акчалар бирү нәтижәлелеге күрсәткечләренә ирешү турынdagы хисапларның дөреслеген тикшереп тора;

5) Сатып алулар өлкәсендә муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, әшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнарында каралган контрольне гамәлгә ашыра.

Эчке муниципаль финанс контроле Россия Федерациясе Хөкүмәтенең норматив хокукий актлары белән расланган федераль стандартлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 13. Жирлек ревизия комиссиясенең бюджет вәкаләтләре

Жирлекнең ревизия комиссиясе муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча бюджет вәкаләтләрен РФ БК нигезендә гамәлгә ашыра.

Жирлекнең ревизия комиссиясе шулай ук:

1) бюджет акчаларыннан файдалануның экономиялелеген һәм нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелек аудитына;

2) жирлек бюджеты турындагы каарлар проектларына, шул исәптән жирлек бюджеты курсәткечләренең (параметрларының һәм характеристикаларының) нигезлелеген экспертиза ясау;

3) муниципаль программаларга экспертиза ясау;

4) жирлектә бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган тайпылышларны бетерү буенча тәкъдимнәр өзөрләү;

5) жирлек бюджеты утәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;

6) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренең Баш администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (алга таба - бюджет акчаларының Баш администраторлары) тарафыннан эчке финанс аудитын гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр өзөрләү;

7) «Россия Федерациясе субъектларының, федераль территорияләрнең һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән башка мәсьәләләргә.

Жирлекнең ревизия комиссиясенең бюджет вәкаләтләре килешү нигезендә районның контроль-хисап органына тапшырылырга мөмкин.

Статья 14. Бюджет акчалары бүлүченең, бюджет акчаларын бүлүченең бюджет вәкаләтләре

1. Бюджет акчаларының баш бүлүчесе:

1) расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәлелеген, адреслыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

2) үзенә буйсынган курсәтмә бирүчеләрнең һәм бюджет акчаларын алучыларның исемлеген төзи;

3) үзенә расланган бюджет йөкләмәләре һәм бюджет ассигнованиеләре лимитлары чикләрендә башкарылырга тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

4) бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;

5) бюджет язмасын төзи, раслың һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы эш бирүчеләр һәм бюджет чарапарын алучылар буенча төзи һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

6) бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

7) жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

8) казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

9) муниципаль биремнәрне төзи һәм раслың;

10) максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансферларны, шулай ук Россия Федерациясе БК билгеләгән

башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен алучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтәүне тәэммин итә;

11) бюджет акчаларының баш бүлүчесенең бюджет хисабын төзи;

12) үзенә буйсынуучы бюджет акчаларын алучыларның акчалата йәкләмәләре буенча жирлек исеменнән җавап бирә;

13) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

14) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

2. Бюджет акчаларын бүлүче:

1) Жирлек бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра;

2) бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йәкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы күрсәткечләр һәм (яисә) бюджет акчаларын алучылар буенча бүлә һәм Жирлек бюджетының тиешле өлешен башкара;

3) бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

4) максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансферларны алучылар тарафыннан үтәүне, шулай ук Россия Федерациясе БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне тәэммин итә;

5) бюджет акчаларының тиешле баш күрсәтмәсендә билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчалары баш урнаштыручының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

6) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра.

3. Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүче судта жирлек исеменнән жирлеккә карата дәгъвалар буенча җавап бирүче вәкиле буларак чыгыш ясый:

1) жирле үзидарә органнарының яисә әлеге органнарың вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмавы) нәтижәсендә физик затка яисә юридик затка китерелгән зыянны ведомстволарның буенча, шул исәптән законга яисә башка хокукий актка туры килми торган жирле үзидарә органнары актларын чыгару нәтижәсендә каплау турында;

2) казначылык органнарында, финанс органында (Россия Федерациясе Узәк банкы учреждениесендә яисә кредит оешмасында) шәхси счеты (Счеты) ачылмаган бурычлы казна учреждениесеннән акчаларны, шул исәптән суд чыгымнарын түләтү турында;

3) ул ведомство буйсынуындагы казна учреждениесе булган бюджет акчаларын алучыга аның акча йәкләмәләрен үтәү өчен житкерелгән бюджет йәкләмәләре лимитлары житәрлек булмаганды күрсәтелә торган;

4) жирлеккә карата Федераль закон нигезендә тиешле гавами-хокукий берәмлек мәнфәгатьләрен Россия Федерациясе Бюджет законнары нигезендә жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүче вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы орган тәкъдим итә торган башка дәгъвалар буенча.

4. Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүче судта жирлек исеменнән гамәлләре (гамәл кылмаулары) жирлек казнасы хисабына зыянны каплауга китергән затларга карата Россия Федерациясе Гражданлык кодексының 1081 статьясындағы 3.1 пункты нигезендә регресс тәртибендә акчаларны түләтү турындағы дәгъвалар буенча дәгъвачы вәкиле буларак чыгыш ясый.

Статья 15. Бюджет керемнәре баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторы:

1) жирле бюджет керемнәренең үзенә буйсынган администраторлары исемлеген төзи;

2) жирлек бюджетының уртacha сроклы финанс планын һәм (яисә) проектын төзү өчен кирәkle белешмәләр тапшыра;

3) касса планын төзү һәм алып бару өчен белешмәләр тапшыра;

4) жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторының бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;

5) Россия Федерациисе керемнәре чыганаклары исемлегенә һәм бюджет керемнәре чыганаклары реестрына кертү өчен аңа беркетелгән керем чыганаклары турында белешмәләр тапшыра;

6) бюджетка керемнәр керүне фаразлау методикасын мондый методикага Россия Федерациисе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә раслый;

7) эчке финанс аудитының, федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

8) үзенә буйсынган бюджет акчалары администраторларына карата финанс менеджменты сыйфатына мониторинг үткәрә, аңа бюджет вәкаләтләрен үтәү сыйфаты, шулай ук активлар белән идарә итү сыйфаты, муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт курсатуләр сатып алулар сыйфаты мониторингы керә, ул үзе билгеләнгән тәртиптә;

9) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

2. Жирлек бюджеты керемнәре администраторы:

1) бюджетка түләүләрне, алар буенча пеняларны һәм штрафларны исәпләүне, исәпкә алуны һәм аларның дөреслеген тикшереп торуны гамәлгә ашыра;

2) бюджетка түләүләр, пенялар һәм штрафлар буенча бурычларны түләтүне гамәлгә ашыра;

3) бюджетка артык түләнгән (түләтелгән) түләүләрне, пеняларны һәм штрафларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентларны һәм артык түләтелгән суммаларга исәпләнгән процентларны кире кайтару турында карап кабул итә һәм Россия Федерациисе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә кире кайтаруны гамәлгә ашыру өчен Федераль казначылык органына йөкләмә тапшыра;

4) Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетларына түләүләрне исәпкә алу (төгәлләштерү) турында карап кабул итә һәм Федераль казначылык органына хәбәрнамә тапшыра;

5) бюджет керемнәренең баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджет керемнәренең баш администраторына бюджет керемнәренең баш администраторы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәkle белешмәләрне һәм бюджет хисаплылыгын төзи һәм тапшыра;

6) физик һәм юридик затларның дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр өчен, шулай ук Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетлары керемнәрен формалаштыру чыганаклары булган башка түләүләр өчен түләнергә тиешле сумманы исәпләү көненнән дә соңга калмычка дәүләт һәм муниципаль түләүләр турында Дәүләт Мәгълүмат Системасына 2010 елның 27 июлендәге по Федераль законда билгеләнгән тәртип нигезендә түләнергә тиешле сумманы түләү өчен кирәkle мәгълүматны тапшыра «дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр курсатүне оештыру турында» 210-ФЗ, очраклардан тыш, Россия Федерациисе законнарында каралган;

7) бюджетка түләүләр буенча бурычларны түләтүгө өметсез дип тану турында карап кабул итә;

8) бюджетка түләүләр, алар буенча пенялар һәм штрафлар буенча дебитор бурычларын түләтү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруның Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә эшләнгән регламентын билгели;

9) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

10) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Жирле бюджет керемнәренең Баш администраторлары исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә жирле администрация тарафыннан раслана.

Статья 16. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре

1. Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы:

1) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының үзенә караган администраторларының исемлекләрен төзи;

2) Евразия икътисадый берлегенең һәм Россия Федерациясе законнарында мәжбүри түләүләргә, Евразия икътисадый берлегенең хокукинда һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган мәжбүри түләүләргә бәйле операцияләргә, бердәм салым түләвенә бәйле операцияләргә, аванс түләүләренә бәйле операцияләргә бюджет дефицитын финанслау чыганаклары буенча кертемнәрне (фаразлауны) һәм түләүләрне, Евразия икътисадый берлегенең хокукинда һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган акчалата залогка бәйле операцияләрне планлаштыра (фаразлый);

3) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын каплау өчен билгеләнгән ассигнованиеләрдән файдалануның адреслылыгын һәм максатчан характеристын тәэммин итә;

4) бюджет ассигнованиеләрен бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының ведомство администраторлары буенча бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

5) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының бюджет хисабын төзи;

6) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага гомуми таләпләр нигезендә бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәр фаразлау методикасын раслый;

7) бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;

8) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторы:

1) Евразия икътисадый берлегенең һәм Россия Федерациясе законнарында мәжбүри түләүләргә, Евразия икътисадый берлегенең хокукинда һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган мәжбүри түләүләргә бәйле операцияләргә, бердәм салым түләвенә бәйле операцияләргә, аванс түләүләренә бәйле операцияләргә бюджет дефицитын финанслау чыганаклары буенча кертемнәрне (фаразлауны) һәм түләүләрне, Евразия икътисадый берлегенең хокукинда һәм таможня жайга салуы турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган акчалата залогка бәйле операцияләрне планлаштыра (фаразлый);

2) бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары бюджетка керүнен тулышлыгын һәм

ұз вакытында башкарылуын тиқшереп тора;

3) бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджеттан көрмнәр һәм түләүләр алуны тәэммин итә;

4) бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;

5) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

6) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

7) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Статья 17. Бюджет акчаларын алушының бюджет вәкаләтләре

Бюджет акчаларын алучы:

1) бюджет сметасын төзи һәм үти;

2) бюджет йөкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләренең житкерелгән лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;

3) үзенә каралган бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның нәтижәлелеген, максатчан характеристын тәэммин итә;

4) бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

5) бюджет исәбен алып бара (бухгалтер исәбен алып баруны тәэммин итә);

6) бюджет хисабын төзи (бюджет хисабын булдыруны тәэммин итә) һәм бюджет акчаларын алушының бюджет хисабын бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бирә;

7) эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыра;

8) РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

З бүлек. Жирлек бюджеты проектын төзу

Статья 18. Гомуми нигезләмәләр

1. Жирлек бюджеты проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэммин итү максатларында социаль - икътисадый үсеш фаразы нигезендә төzelә.

2. Жирлек бюджеты проекты РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә төzelә.

3. Жирлек бюджеты проекты жирлек Советы карары нигезендә өч елга (Чираттагы финанс елы һәм план чорына) төzelә һәм раслана.

4. Жирлек бюджеты проектын төзу-жирлек Башкарма комитетының аерым бер ёстенлеге.

5. Жирлек бюджеты проектын төзу-жирлек турыйдан-турсыз финанс органы төзи.

Статья 19. Жирлек бюджеты проектын төзу өчен кирәkle белешмәләр

1. Жирлек бюджеты проектын төзу:

Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә Юлламасының Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләрне) билгеләүче нигезләмәләрендә;

Татарстан Республикасы Башлыгының (Рәисенең) Татарстан Республикасы Дәүләт Советына юлламасы;

Россия Федерациясенең милли үсеш максатларын һәм аларга ирешү буенча гавами хакимият органнары эшчәnlеге юнәлешләрен билгеләүче документларда;

жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы;

озак сроклы чорга жирлекнең бюджет фаразында (бюджет фаразы проектында, бюджет фаразына үзгәрешләр проектында);

муниципаль программаларда (муниципаль программалар проектларында, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектларында).

2. Жирлек бюджеты проектын үз вакытында һәм сыйфатлы төзү максатларында финанс органы жирлек Башкарма комитетының башка вазыйфаи затларыннан, шулай ук жирле үзидарәнең башка органнарыннан кирәkle белешмәләр алырга хокуклы.

Статья 20. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы ел саен кимендә өч елга жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә әзерләнә.

Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразын эшләү жирлек башкарма комитеты (Башкарма комитетының вәкаләтле вазыйфаи заты) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Социаль-икътисадый үсеше фаразы жирлек башкарма комитеты тарафыннан жирле бюджет проектын жирлек Советына керту турында каар кабул итү белән бер үк вакытта хуплана.

3. Бюджет проектын төзү яисә карау барышында жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразын үзгәрту бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

4. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы, РФ БК 154 статьясының 1 пунктының икенче абзацында билгеләнгән очрактан тыш, жирлек башкарма комитеты белән район Башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә, муниципаль район Башкарма комитеты тарафыннан эшләнергә мөмкин.

Статья 21. Жирлек бюджеты керемнәрен фаразлау

1. Жирлек бюджеты керемнәре жирлек Советына бюджет турында каар проекты кертелгән көнгә гамәлдә булган территориянең социаль - икътисадый үсеше фаразы, шулай ук күрсәтелгән датага кабул итеп гән һәм чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган салымнар һәм жыемнар турындагы законнар, Россия Федерациясе Бюджет законнары һәм Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм жирлек Советының салым булмаган Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре.

2. Жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмен үзгәртүгә китерә торган һәм жирле бюджет турында каар проектын жирлек Советына карауга керткәннән соң кабул итеп гән федераль законнарның, Татарстан Республикасы законнарның, жирлек Советы каарларының нигезләмәләре агымдагы финанс елында һәм план чорына бюджетка агымдагы финанс елы күрсәткечләре өлешендә үзгәрешләр керткәндә Чираттагы финанс елында исәпкә алына.

Статья 22. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, РФ БК 174.2 статьясында билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алыш, финанс органы билгели торган методика тәртибендә һәм нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 23. Салым чыгымнарының исемлеге һәм бәясе

1. Жирлек халкының салым чыгымнары исемлеге муниципаль программалар буенча Жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә, шулай ук муниципаль программаларга карамаган эшчәнлек юнәлешләрендә төзелә.

2. Жирлек салым чыгымнарын бәяләү ел саен, Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләрне үтәп, Жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләрен формалаштырганда, шулай ук муниципаль программаларны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләүндә исәпкә алына.

Статья 24. Муниципаль программалар

1. Муниципаль программалар жирлек башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Муниципаль программаларны эшләү һәм күрсәтелгән программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру түрүнда каарлар кабул итү тәртибе жирлек башкарма комитеты каары белән билгеләнә.

2. Муниципаль программалар агымдагы финанс елының 1 апреленнән дә соңга калмычка бюджет түрүндагы каарга туры китерелергә тиеш.

3. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме жирле бюджет чыгымнарының һәр программага туры килә торган максатчан статьясы буенча жирле бюджет түрүндагы каар белән жирлек башкарма комитеты билгеләгән муниципаль программалар исемлеге һәм структурасы нигезендә раслана.

4. һәр муниципаль программа буенча ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләүне үткәрү тәртибе һәм аның критерийлары жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча жирлек башкарма комитеты тарафыннан чираттагы финанс елыннан башлап элек расланган муниципаль программаны туктату яисә үзгәртү, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклеге түрүнда Каар кабул ителергә мөмкин.

4 бүлек. Бюджет проектын төзу, карау һәм раслау

Статья 25. Гомуми нигезләмәләр

1. Бюджет түрүндагы каарда бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет көрөмнәренең ғына күләме, бюджет чыгымнарының гомуми күләме, бюджет кытлыгы (профициты), шулай ук РФ БК, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Жирлек Советы каарлары (бюджет түрүндагы Каардан тыш) белән билгеләнгән башка күрсәткечләр керә.

2. Жирлек бюджеты түрүндагы каар белән:

РФ БК 160.1 статьясында каралган очракларда бюджет керемнәренең Баш администраторлары исемлеге;

РФ БК 160.2 статьясында каралган очракларда бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары исемлеге;

бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемчәләре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча я чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемчәләре һәм төркемчәләре) буенча һәм (яисә) максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча бүлү) Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджетлар чыгымнары классификациясе чыгымнары төрләре, шулай ук бюджетлар чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча, РФ БК, Татарстан Республикасы законы, жирлек Советы каары белән билгеләнгән;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

ачык норматив йөкләмәләрне үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

Чираттагы финанс елында һәм план чорында башка бюджетлардан алыша торган һәм (яисә) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансферлар күләме;

беренче елта план чорының шартлы расланган (расланган) чыгымнарының гомуми күләме бюджет чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 2,5 процента күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджеттара трансферлар исәбеннән кааралган бюджетның чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елында Поселения бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 процента күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджеттара трансферлар исәбеннән кааралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары;

муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, елның 1 гыйнварына, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел күбрәк узган торышына карап, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге курсәтелгән булса;

Жирлек Советы каары белән билгеләнгән Жирлек бюджетының башка курсәткечләре.

3. Бюджет турындагы каар белән, тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләмнән тыш, бюджет турындагы каар белән билгеләнгән максатларга чираттагы финанс елыннан башлап кертелергә (бюджетта чагылдырылырга) тәкъдим итә торган салым булмаган керемнәрнең аерым төрләре (ярдәмче хужалыклар) буенча бюджет керемнәреннән файдалану кааралырга мөмкин.

Статья 26. Жирлек Советы каравына бюджет турында каар проектын керту

1. Жирлек бюджеты турындагы каар проекты бу елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча Жирлек Советы каравына жирлек башкарма комитеты тарафыннан кертелә.

2. Жирлек советына бюджет турындагы каар проекты белән бер үк вакытта түбәндәгеләр тапшырыла:

1) жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- 2) ағымдагы финанс елшілік узган чорында жирлекне социаль-икътисадый үстерүнен беренчел йомгаклары һәм ағымдагы финанс елшілікке жирлекне социаль-икътисадый үстерүнен көтелә торған йомгаклары;
  - 3) жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы;
  - 4) Чираттагы финанс елшілік һәм план чорында төп характеристикалар фаразы (керемнәрнен гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, жирлек бюджеттың кытлығы (профициты));
  - 5) бюджет проектына аңлатма языу;
  - 6) бюджетара трансферларны бүлүнен методикалары (методикалары проектлары) һәм исәпләре;
  - 7) муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, ағымдагы елшілік 1 гыйнварына чираттагы финанс елшілік һәм план чорының елдан-ел арта барған торышы буенча;
  - 8) ағымдагы финанс елшілік Жирлек бюджеттың көтелгән үтәлешен бәяләү;
  - 9) курсәтелгән бюджет сметаларына карата жирлек советы, тышкы муниципаль финанс контроле органнары тарафынан тәкъдим ителгән өлөгө органнарның бюджет сметалары проектлары, курсәтелгән бюджет сметаларына карата финанс органы белән каршылыклар барлыкка килгән очракта, курсәтелә;
  - 10) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганаклары реестрлары;
  - 11) муниципаль программаларның паспорты (паспортлары проектлары), курсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары;
  - 12) башка документлар һәм материаллар.
3. Эгәр тәкъдим ителгән документлар һәм материаллар составы өлөгө статьяның 2 өлеше таләпләренә туры килмәсә, жирле бюджет түрүндә карап проекты Авыл хужалығы һәм азық-төлек министрлығы башкарма комитетына өлөгө статьяның 2 өлеше таләпләренә туры килергә тиеш.

Статья 27. Жирлек бюджетты түрүндә карап проекты буенча гавами тыңлаулар

1. Жирле бюджет түрүндә карап проекты Жирлек Советы утырышында карапланчы, курсәтелгән проектка, Жирлек Советы карапы белән билгеләнгән тәртиптә, гавами тыңлаулар уздырыла.
2. Ачыки тыңлаулар йомгаклары буенча жирле бюджет түрүндә карап проекты буенча тәкъдимнәр һәм исәрмәләр төзелә, алар Жирлек Башкарма комитетына жибәрелә һәм Жирле бюджет түрүндә карап проектын карау алдыннан Жирлек Советы иғтибарына житкәрелә.

Статья 28. Жирлек бюджетты түрүндагы карап проектын карау һәм раслау тәртибе

1. Бюджет һәм аны раслау түрүндагы карап проектын карау тәртибе РФ Үзәк сайлау комиссиясе таләпләре нигезендә Жирлек Советы карапы белән билгеләнә.
2. Жирлек Советына бюджет түрүндагы карап проекты башкарма комитеты кертелгән көннән алыш ике эш көне эчендә Жирлек Советы рәисе аны экспертиза уздыру өчен Ревизия комиссиясенә жибәрә.
3. Ревизия комиссиясе курсәтелгән проектны алган көннән ике атна эчендә тапшырылган документларның һәм материалларның Россия Федерациясе бюджет законнарны туры килүе түрүндә бәяләмә әзерли.
4. Жирлек бюджетты түрүндә карап проекты Ревизион комиссия бәяләмәсе белән комиссиядә, шулай ук Жирлек Советы депутатларына карауга жибәрелә.
5. Ревизион комиссия бәяләмәсе Жирлек Совет депутатлары тарафынан Жирлек бюджетты түрүндагы карап проектына төзәтмәләр әзерләгендә исәпкә алына.

6. Жирлек Советы рәисе Ревизион комиссия бәяләмәсе нигезендә бюджет түрүнда яисә аны Башкарма комитетка эшләп бетерергә кайтару түрүнда карап кабул итә.

7. Жирлек бюджеты түрүнда карап проекты Барлық кирәкле документлар һәм материаллар белән Жирлек башкарма комитеты тарафыннан Жирлек Советына Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан эшләп бетерүгә көргөн көннән алыш биш эш көне эчендә тәкъдим ителергә тиеш.

8. Жирлек советы Жирлекнең бюджеты түрүндагы карап проектын бер укылышта карый.

9. Жирлекнең бюджет проекты, Жирлекнең бюджетын раслау түрүндагы карап Жирлек Советы тарафыннан рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

Статья 29. Жирлек бюджеты түрүндагы карапга үзгәрешләр кертү тәртибе

1. Жирлек башкарма комитеты курсәтелгән карапны хокукий җайга салу предметы булган барлық мәсьәләләр буенча бюджет түрүндагы карапга үзгәрешләр кертү түрүнда карап проектын эшләүне тәэммин итә һәм аны Жирлек Советына тапшыра.

2. Жирле бюджет түрүндагы карапга үзгәрешләр кертү түрүнда карап проектын түрүдан-туры эшләүне финанс органы гамәлгә ашыра.

3. Жирле бюджет түрүндагы карапга үзгәрешләр кертү түрүнда карап проектын карау һәм раслау Жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек урынбасарының бюджеты түрүндагы карапга үзгәрешләр кертү түрүнда Поселения Советы карапы Жирлек Уставында билгеләнгән тәртиптә имза салынганнан соң 10 көннән дә соңға калмыйча рәсми басылып чыгарга тиеш.

5 бүлек. Жирлек бюджеты үтәлеше

Статья 30. Жирлек бюджетын үтәу нигезләре

1. Бюджетны үтәу Жирлек башкарма комитеты тарафыннан тәэммин ителә.

2. Бюджет үтәлешен оештыру финанс органына йөкләнә.

3. Бюджетны үтәу жыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә оештырыла.

4. Бюджет касса бердәмлеге һәм чыгымнарының бирелгәнлеге нигезендә башкарыла.

Статья 31. Жирлек бюджет язмасы

1. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алыш бару тәртибе финанс органы тарафыннан билгеләнә.

Жыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү финанс органы житәкчесе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Жыелма бюджет язмасының расланган курсәткечләре жирлек бюджеты түрүндагы карапга туры килергә тиеш.

Жирлек бюджеты түрүндагы карапга үзгәрешләр кертү түрүнда карап кабул ителгән очракта, финанс органы житәкчесе жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләрне раслый.

3. Жыелма бюджет язмасына РФ БК 217 маддәсeneң 3 пунктында каралган очракларда жирлек бюджеты түрүндагы карапга үзгәрешләр кертелмичә, финанс органы житәкчесе караплары нигезендә үзгәрешләр кертелергә мөмкин.

4. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган курсәткечләре, РФ БК

190 һәм 191 статьяларында, күрслекнән очраклардан тыш, чираттагы финанс елы башланганчы бюджет акчаларын тәп бүлүчеләргә житкөрелә.

5. Жирлек Советының бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга салучы каарында (жирлекнән бюджет турындагы каарыннан тыш) финанс органы житәкчесе каарлары нигезендә бюджет турындагы каарарга үзгәрешләр кертмичә генә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керту өчен өстәмә нигезләр кааралырга һәм (яисә) бюджет турындагы каарарда күрсәтелгән өстәмә нигезләрне билгеләү турындагы нигезләмәләр кааралырга мөмкин.

Статья 32. Касса планы

Финанс органы касса планын тәзу һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш урнаштыручылар, жирле бюджет керемнәренең Баш администраторлары, жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары тарафыннан касса планын тәзу һәм алып бару өчен кирәклे белешмәләрнең составын һәм тапшыру срокларын билгели.

Муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр өчен түләү буенча бюджеттән күчерүләр фаразы муниципаль ихтыяжларны тәэммин иту өчен сатып алуларны планлаштырганда билгеләнгән товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр срокларын һәм муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр буенча акчалата йөкләмәләрне түләү күләмнәрен исәпкә алып төzelә.

Касса планын тәзу һәм алып бару финанс органы яисә жирлекнән жирле администрациясенең вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Статья 33. Керемнәр һәм чыгымнар буенча жирлек бюджеты үтәлеше

1. Керемнәр буенча жирлек бюджеты үтәлеше Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет кануннары, РФ БК нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукий актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Чыгымнар буенча жирле бюджетны үтәү РФ БК таләпләрен үтәгән килеш финанс органы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 34. Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча жирле бюджет үтәлеше

1. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары, администраторлары тарафыннан жыелма бюджет язмасы нигезендә, бюджетның бердәм счетында калган акчалар белән идарә иту операцияләреннән тыш, РФ БК нигезләмәләре нигезендә финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлергә тиешле акча йөкләмәләрен түләүне санкцияләү финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Статья 35. Шәхси счетлар

1. Жирле бюджет керемнәре администраторларының операцияләрен исәпкә алу Федераль Казначыйлыкта ачылған шәхси счетларда башкарыла.

2. Жирле бюджетны үтәү буенча операцияләрне исәпкә алу, РФ БК билгеләгән очраклардан тыш, финанс органында ачыла торган шәхси счетларда, Федераль казначыйлыкта финанс органына ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.

3. Муниципаль бюджет һәм автоном учреждениеләр акчалары белән

операцияләрне исәпкә алу, федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, ул финанс органында ача торган шәхси счетларда башкарыла.

4. Финанс белән тәэммин итү чыганагы жирле бюджеттан бирелгән акчалар булган бюджет акчаларын алучыларның акчалары белән операцияләрне исәпкә алу федераль законнарда билгеләнгән очракларда финанс органында ачыла торган лицевой счетларда башкарыла.

5. Финанс белән тәэммин итү чыганагы РФ БК 242.26 маддәсендә курсәтелгән средстволардан торган казначылык озата йөрүндә катнашучылар акчалары белән операцияләрне исәпкә алу федераль законнарда билгеләнгән очракларда финанс органында ачылган шәхси счетларда башкарыла.

6. Элеге статьяда курсәтелгән лицевый счетлар бюджет процессында катнашучыларга, бюджет һәм автоном учреждениеләргә, бюджеттан акча алучыларга, казначылык озатуында катнашучыларга алар турындагы белешмәләр бюджет процессында катнашучылар реестрына кертелгәннән соң, шулай ук бюджет процессында катнашучылар булмаган юридик затларга ачыла.

Статья 36. Бюджет сметасы

1. Казна учреждениесенең бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә бюджет акчаларының баш курсәтмәсендә билгеләнгән тәртиптә төzelә, раслана һәм алыш барыла.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи жирле үзидарә органы булган казна учреждениесенең бюджет сметасы әлеге орган житәкчесе яисә әлеге орган исеменнән Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә эш итәргә вәкаләтле башка зат тарафыннан раслана.

2. Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган курсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәэммин итү буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итүгә һәм (яисә) үтәүгә житкерелгән лимитларга туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенең бюджет сметасы муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт курсәтуләр сатып алуларны гамәлгә ашыруга бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә раслана торган муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алу планнарын - товарлар сатып алу графикларын формалаштырганда каралган муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт курсәтуләр сатып алуга бюджет йөкләмәләрен үтәүгә финанс белән тәэммин итү күләмнәрен исәпкә алыш төzelә.

Казна учреждениесенең бюджет сметасында өстәмә рәвештә казна учреждениесенең бюджет сметасын төзу һәм алыш бару тәртибендә каралган башка курсәткечләр расланырга тиеш.

Житәкчесенә аны казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә раслау хокуку билгелән казна учреждениесенең бюджет сметасы курсәткечләре чыгымнар төрләре элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары буенча бюджет йөкләмәләренең житкерелгән лимитлары чикләрендә, шулай ук өстәмә рәвештә дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясенең житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары.

Статья 37. Жирлек бюджетын үтәгәндә фактта алышган керемнәрдән бюджет турындагы карап белән расланган керемнәрдән файдалану

1. Бюджетны үтәгәндә фактта алышган керемнәр керемнәр керемнәр бюджет турындагы карап белән расланган керемнәрдән тыш финанс органы тарафыннан, муниципаль хисаплашуларны биләүгә, муниципаль бурычны каплауга бюджет турындагы карапга үзгәрешләр кертмичә, шулай ук Поселениенең гавами

норматив йөклөмөлөрен үтәүгө, аларны үтәүгө РФ БК 217 статьясындагы 3 пунктында каралган күләмдә бюджет асигнованиеләре житмәгөн очракта, юлланырга мөмкин.

2. Максатчан билгеләнеше (аларны бирү түрүнде хәбәрнамә алган очракта) булган субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар, шул исәптән Россия Федерациясе БК 242 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә жирле бюджетка көрә торган, шулай ук бюджет түрүнде карап белән расланган керемнәрдән тыш бюджет үтәгәндә фактта алынган физик һәм юридик затлардан кире кайтарылмый торган кертемнәр агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет түрүндагы карапга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертеп, күрсәтелгән акчаларны бирү максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын арттыруга жибәрелә.

Статья 38. Агымдагы финанс елын төгәлләү

1. Бюджет асигнованиеләре, бюджет йөклөмөләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң күләмнәре үз эшчәнлеген 31 декабрьдә түктата.

2. Бюджетның бердәм счетында булмаган бюджет акчаларының бюджет акчалары алучылар тарафыннан файдаланылмаган калдыклары агымдагы елның соңғы ике эш көненнән дә соңга калмыйча бюджет акчаларын алучылар тарафыннан Россия Федерациясе БК каралмаган булса, бердәм бюджет счетына күчерелгә тиеш.

3. Максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар рәвешендә алынган бюджетара трансферлар, финанс белән тәэммин иту чыганагы Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет асигнованиеләре булган бюджетара трансферлардан тыш, алар элек бирелгән бюджет кеременә кире кайтарылырга тиеш, шуши финанс елның беренче 15 эш көне эчендә.

6 бүлек. Бюджет хисаплылыгын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау

Статья 39. Бюджет хисаплылыгын төзү

1. Бюджет хисабы тубәндәгеләрне үз эченә ала:

бюджет үтәлеше түрүнде хисап;

бюджет үтәлеше балансы;

эшчәнлекнең финанс нәтижәләре түрүнде хисап;

акча чараларының хәрәкәте түрүнде хисап;

аңлатма языу.

2. Бюджет үтәлеше түрүнде хисапта Россия Федерациясенең бюджет классификациясе нигезендә бюджет дефицитын финанслау керемнәре, чыгымнары һәм чыганаклары буенча бюджет үтәлеше түрүндагы күрсәткечләр бар.

3. Бюджет акчаларының баш администраторлары бюджет акчаларын алучылар (булчеләр) тарафыннан тапшырылган бюджет хисабы нигезендә бюджет акчалары алучылар, бюджет керемнәре администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторлары тарафыннан бюджет хисабын төзиләр.

Жирле бюджет акчаларының баш администраторлары үзләре билгеләгән срокларда финанс органына бюджет хисабын тапшыра.

4. Жирлекнең бюджет хисабы бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисаплылыгы нигезендә финанс органы тарафыннан төзелә.

5. Жирлекнең бюджет хисабы еллык була. Жирлек бюджетының үтәлеше түрүнде хисап квартал саен исәпләнә.

6. Жирлекнең бюджет хисабы жирлекнең башкарма комитетында финанс органы тарафыннан тапшырыла.

7. Агымдагы финанс елның беренче кварталы, яртыеллыгы һәм тугыз ае өчен Жирлек бюджетының үтәлеше турында хисап Жирлек башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм Жирлек Советына һәм Ревизия комиссиясенә жибәрелә.

Жирлек бюджетының үтәлеше турында еллық хисап Жирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

8. Жирлекнең финанс органы районның Финанс-бюджет палатасына бюджет хисабы тапшыра.

Статья 40. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллық хисапны тышкы тикшеру

1. Бюджет үтәлеше турындагы еллық хисап Жирлек Советында каралганчы тышкы тикшеру узарга тиеш, аңа бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисабына тышкы тикшеру һәм жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллық хисапка бәяләмә өзөрләү керә.

2. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллық хисапны тышкы тикшеру ревизия комиссиясе тарафыннан Жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә, РФ БК таләпләрен үтәп һәм федераль законнарда билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып башкарыла.

Жирлек Советы мәрәжәгате буенча жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллық хисапны тышкы тикшеру районның Контроль - хисап палатасы яисә Татарстан Республикасы контроль - хисап органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Жирлек башкарма комитеты бу елның 1 апреленнән дә соңға калмыйча аңа бәяләмә өзөрләү өчен жирле бюджетның үтәлеше турында хисап тапшыра. Жирле бюджет үтәлеше турында еллық хисапка бәяләмә өзөрләү бер айдан да артмаган сротка башкарыла.

4. Ревизия комиссиясе, бюджет акчаларының баш администраторларының еллық бюджет хисабына тышкы тикшерү, курсәткечләрен исәпкә алып, жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапка бәяләмә өзөрли.

5. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллық хисапка бәяләмә Ревизия комиссиясе тарафыннан Жирлек Советына тапшырыла һәм бер үк вакытта жирлек башкарма комитетына жибәрелә.

Статья 41. Жирле бюджет үтәлеше турында еллық хисапны Жирлек Советы тарафыннан тапшыру, карау һәм раслау

1. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллық хисапны тапшыру, карау һәм раслау тәртибе Жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллық хисап белән бер үк вакытта аңа бюджет үтәлешенә һәм бюджет хисабына анализ ясалган аңлатма языу һәм муниципаль биремнең үтәлеше һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның башка нәтижәләре турында белешмәләр, жирлек бюджеты үтәлеше турында каар проекты, жирлек бюджеты үтәлеше турында башка бюджет хисабы, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

3. Бюджет үтәлеше турындагы еллық хисапны карау нәтижәләре буенча Жирлек Советы жирлек бюджеты үтәлеше турындагы каарны раслау йә кире кагу турында Каар кабул итә.

Жирлек Советы Бюджет үтәлеше турындагы каарны кире каккан очракта, ул белешмәләрнең дөрес булмаган яисә тулы булмаган чагыштыры факсларын бетерү һәм кабат тапшыру өчен бер айдан да артмаган вакытка кире кайтарыла.

4. Жирле бюджет үтәлеше турындағы еллық хисап Жирлек Советына бу елның 1 маендан да соңға калмыйча тапшырыла.

Статья 42. Жирлек бюджетты үтәлеше турында карар

1. Хисап финанс елында жирлек бюджетты үтәлеше турындағы хисап, бюджет керемнәренең, чыгымнарының һәм кытлығының (профицитының) гомуми қуләмен курсатеп, Жирлек Советы карары белән раслана.

2. Хисап финанс елы өчен бюджет үтәлеше турындағы карарга аерым күшитталар белән курсаткечләр раслана:

бюджетлар керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;

жирле бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;

бюджетлар чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча жирле бюджет чыгымнары;

бюджетлар кытлыкларын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча жирле бюджет кытлығын финанслау чыганаклары;

Жирлек Советы тарафыннан расланган, РФ БК, Татарстан Республикасы законы, Жирлек Советы карары белән жирлек бюджеттының үтәлеше турында Карап кабул итү өчен билгеләнгән башка курсаткечләр.

Статья 43. Ачык тыңлаулар

Хисап финанс елы өчен бюджет үтәлеше турындағы хисапны караганчы, Жирлек Советы утырышында Жирлек советы билгеләгән тәртиптә ачык тыңлаулар үткәрелә.

7 бүлек. Муниципаль финанс контроле

Статья 44. Төп нигезләмәләр. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручи органнар вәкаләтләре

1. Бюджет процессының барлық этапларында муниципаль финанс контроле гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган хокукий актларның, физик затларга жирлек бюджеттыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрне һәм йөкләмәләрне билгели торган хокукий актларның нигезләмәләрен үтәүне, шулай ук муниципаль контрактларның, жирлек бюджеттыннан акчалар бирү турындағы шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартларын үтәүне тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

3. Тышкы муниципаль финанс контроле органының тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләре булып тора:

бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган хокукий актлар, физик затларга жирлек бюджеттыннан башка түләүләр буенча ачык норматив йөкләмәләрне һәм йөкләмәләрне билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен, шулай ук жирлек бюджеттыннан акчалар бирү турында муниципаль контрактлар, шартнамәләр (килешүләр) шартларының үтәлешен тикшереп тору;

бюджет акчаларының, бюджет үтәлеше турында квартал һәм еллық хисапларның баш администраторларының бюджет хисабын төзүнең һәм тапшыруның дөреслеген, тулылығын һәм норматив таләпләргә туры килүен тикшереп тору;

«Россия Федерациясе субъектларының, федераль территорияләрнең һәм муниципаль берәмлекләрнең контролъ-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ

номерлы Федераль закон белән билгеләнгән башка өлкәләрдә контроль.

4. Эчке муниципаль финанс контроле органнарының эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләре булып тора:

бюджет хокук мәнәсәбәттөрен жайга сала торган, шул исәптән муниципаль учреждениеләрнең бухгалтерлык исәбенә, бухгалтерлык (финанс) хисабын төзүгә һәм тапшыруга таләпләр билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен тикшереп тору;

физик затларга жирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрне һәм йөкләмәләрне билгели торган хокукий актлар нигезләмәләренең үтәлешен, муниципаль мәлкәт белән идарә иткәндә һәм эш иткәндә һәм (яисә) аннан файдаланганда жирлек бюджеты керемнәрен булдыруны һәм чыгымнарын гамәлгә ашыруны, шулай ук бюджеттән, муниципаль контрактлардан акчалар бирү турындагы шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартларын үтәүне тикшереп тору;

бюджеттән акча бирү турындагы шартнамәләрне (килешүләрне) үтәү максатларында төзелгән шартнамәләрнең (килешүләрнең), шулай ук РФ БК каралган очракларда муниципаль контрактларны үтәү максатларында төзелгән шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартлары үтәлешен тикшереп тору;

бюджет акчаларын (бюджеттән бирелгән акчаларны) бирү һәм (яисә) алардан файдалану нәтижәләре турындагы хисапларның, шул исәптән муниципаль программаларны гамәлгә ашыру турындагы хисапларның, муниципаль бирәмнәрнең үтәлеше турындагы хисапларның, бюджеттән акчалар бирүнең нәтижәлелеге курсәткечләренә ирешү турындагы хисапларның дөреслеген тикшереп тору;

дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт курсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турындагы Россия Федерациисе законнарында каралган сатып алулар өлкәсен тикшереп тору.

8 бүлек. Бюджетара трансферлар

Статья 45. Жирле бюджетлардан бирелә торган бюджетара трансферлар формалары

1. РФ БК таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирлек Советы каарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле үзидарә органнарының жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен уртак финанслау максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Район бюджетыннан жирлекләр бюджетларына бюджетара трансферлар (төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансферлардан тыш) жирлекләрнән жирле үзидарә органнары тарафыннан район бюджетыннан жирлекләр бюджетларына бюджетара трансферлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартлар үтәлгәндә бирелә.

Статья 46. Муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирлек бюджетыннан субсидияләр

1. РФ БК таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирлек Советы каарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле үзидарә органнарының жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Өлдөрдөн курсы төзелгән субсидияләрне бирү максатлары һәм шартлары жирле администрацияләр арасында субсидия бюджетыннан бирелә торган

жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган килешүләр белән билгеләнә.

Статья 47. Жирлек бюджетыннан район бюджетына башка бюджетара трансфертлар

РФ БК таләпләре нигезендә кабул ителә торган Жирлек Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә район бюджетына билгеләнештәге килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.